

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 83/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA] t. č. Ústav na výkon väzby, [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Jurajom Gavalcom, Teodora Tekela 23, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 3 Tos 160/2018-556 z 11. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], t. č. Ústav na výkon väzby, [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 160/2018-556 z 11. októbra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 53/2016 z 5. októbra 2016 bol sťažovateľ podľa § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vzatý do väzby, ktorá sa vykonáva v Ústave na výkon väzby Leopoldov a ktorá začala plynúť 3. októbrom 2016 od 10.10 h. Okresný súd podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka.

3. Na základe obžaloby podanej 30. marca 2017 prokurátorom Okresnej prokuratúry Dunajská Streda je na okresnom súde pod sp. zn. 4 T 30/2017 vedené proti sťažovateľovi trestné konanie. Rozsudkom okresného súdu zo 6. septembra 2017 bol sťažovateľ uznaný za vinného zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu so zločinom neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 a 3 písm. b) Trestného zákona a bol mu uložený úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a 6 mesiacov. Proti rozsudku podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd uznesením sp. zn. 6 To 131/2017 z 25. januára 2018 rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu zrušil a vec vrátil okresnému súde, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

4. Na hlavnom pojednávaní konanom 22. augusta 2018 sťažovateľ žiadal o prepustenie z väzby, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením č. k. 4 T 30/2017-546 z 22. augusta 2018 tak, že žiadosť podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol. Proti predmetnému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť.

Napadnutým uznesením z 11. októbra 2018 krajský súd na neverejnom zasadnutí podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa zamietol.

5. Podľa presvedčenia sťažovateľa „pre posúdenie okolností ďalšieho trvania väzby je dôležité samotné plynutie času.

... V súvislosti s týmto je potrebné podľa rozhodnutí ústavného súdu (a ESLP) prihliadnuť na to, či orgány činné v trestnom konaní postupujú vo väzobnej veci so zvýšenou starostlivosťou. V danej veci sťažovateľ žiadnym spôsobom nezavinil prieťahy v konaní, ktoré vznikli výlučne nečinnosťou súdu alebo jeho neefektívnym postupom.

... V danej veci sťažovateľ namieta, že odo dňa 25.1.2018, kedy bolo rozhodnuté o odvolaní sťažovateľa proti prvostupňovému rozsudku uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 6To/131/2017 - 489, prvostupňový súd vo veci nekoná a ak konal, tak len zdanlivo, celkom neefektívne a nariadil zbytočné hlavné pojednávania, na ktorých sa nič neudialo, pretože súd nikoho nezavolať.

Tomuto postupu súdu nemožno hovoriť, že je to postup so zvýšenou starostlivosťou, že súd postupuje s čo najväčším urýchlením.

Takto sa vo veci nerobí nič už takmer 10 mesiacov, čo je naozaj doba, ktorú nie je možné akceptovať, ide o neúctu k právu sťažovateľa na osobnú slobodu.

Boli nariadené hlavné pojednávania v dňoch 14.3.2018, 20.6.2018, 18.7.2018 a 22.8.2018, ktoré boli skutočne celkom zbytočné.“.

6. V závere svojej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby „ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

Krajský súd v Trnave uznesením č. k. 3Tos/160/2018-556 zo dňa 11.10.2018 porušil ústavné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 3Tos/160/2018-556 zo dňa 11.10.2018 sa zrušuje.“

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď

pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

11. Predmetom ústavnej sťažnosti, tak ako to vyplýva z jej petitu, je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu z 11. októbra 2018, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu o prepustení z väzby. V odôvodnení ústavnej sťažnosti (v podstate totožnom s argumentáciou prezentovanou v odvolaní, ktoré bolo predmetom prieskumu napadnutého uznesenia krajského súdu) sťažovateľ dôvodí, že k porušeniu ním označených práv malo dôjsť tým, že okresný súd v trestnom konaní nepostupuje s osobitnou starostlivosťou a urýchlením aj napriek tomu, že ide o väzobnú vec.

12. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

13. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu

zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

14. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02).

15. Procesné pravidlá týkajúce sa skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sú *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru. Ústavný súd v tomto smere rešpektuje prax Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru, a to najmä pokiaľ ide o zákonnosť väzby vrátane otázky, či k takémuto zbaveniu slobody došlo v súlade so zákonom upraveným postupom, kde dohovor odkazuje primárne na vnútroštátne právne predpisy a upravuje povinnosť dodržiavať ich hmotnoprávne aj procesné právne normy a požaduje, aby zbavenie slobody jednotlivca nebolo arbitrárne (čl. 5 ods. 1 dohovoru), ďalej chráni právo jednotlivca na primeranú dĺžku väzby v zmysle požiadavky, aby väzba nebola predlžovaná nad primeranú lehotu a aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným priet'ahom (čl. 5 ods. 3 dohovoru). Zároveň chráni právo jednotlivca domáhať sa periodického prieskumu zákonnosti väzby a žiadať o prepustenie na slobodu, o ktorom musí byť rozhodnuté urýchlene (čl. 5 ods. 4 dohovoru) [rozsudok ESLP *De Wilde et al. v.*

Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, bod 65, 67, 71 a 77 etc., ako aj novšia judikatúra Khudoyorov v. Rusko, rozsudok ESLP— č. 6847/02 z 8. 11. 2005, body 124 – 125, 172 – 174 a 193; Öcalan v. Turecko, č. 46221/99, rozsudok Veľkej komory ESLP z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a bod 103; Khudobin v. Rusko, č. 59696/00, rozsudok ESLP z 26. 10. 2006, body 103 a 115].

16. Opierajúc sa o tieto východiská posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

17. Po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu.

18. V namietanom uznesení krajský súd konštatoval, že sa stotožňuje so záverom okresného súdu, že v danom štádiu trestného konania naďalej existujú formálne i materiálne dôvody väzby. Tzv. „preventívny dôvod väzby“ vzhľadom krajský súd v tom, že vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania pretrváva podozrenie, že sa sťažovateľ dopustil konania, ktoré mu je kladené za vinu a naďalej pretrváva dôvodná obava z pokračovania v páchaní trestnej činnosti. Zároveň krajský súd vyhodnotil osobu sťažovateľa a jeho trestnú minulosť a poukázal na to, že ho od páchania trestnej činnosti neodradili ani predchádzajúce odsúdenia. V odpise registra trestov má sťažovateľ vykázané štyri záznamy prevažne pre majetkovú trestnú činnosť a hľadá sa na neho ako na špeciálneho recidivistu vo vzťahu k majetkovej trestnej činnosti. Krajský súd zároveň skonštatoval, že osoba sťažovateľa (špeciálny recidivista vo vzťahu k majetkovej trestnej činnosti) ani povaha prejednávaného prípadu (zločin – majetková trestná činnosť) nedávajú dostatočnú záruku na to, aby účel väzby mohol byť dosiahnutý alternatívnym inštitútom, a to nahradením väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka ani za uloženia primeraných povinností.

Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vyjadril aj „*k sťažnostnej námietke obžalovaného o neefektívnej práci okresného súdu*“ a to nasledovne: «*od posledného rozhodovania o väzbe obžalovaného okresným súdom zo dňa 14.03.2018, č. k. 4T/30/2017-*

511 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Trnave zo dňa 26.04.2018, č. k. 5Tos/60/2018-525 (doručené Okresnému súdu Dunajská Streda dňa 22.05.2018), okresný súd vytýčil dňa 31.05.2018 termín hlavného pojednávania na deň 20.06.2018.

Predmetný termín hlavného pojednávania bol odročený na deň 18.07.2018 z dôvodu neprítomnosti prísediacich, ktorí ospravedlnili svoju neúčast' z dôvodu čerpania dovolenky v zahraničí. Dňa 18.07.2018 termín hlavného pojednávania bol odročený na deň 22.08.2018 z dôvodu neúčasti člena senátu zo zdravotných dôvodov. Následne bol termín hlavného pojednávania odročený na deň 22.08.2018. Dňa 23.07.2018 bol doručený návrh okresnému súdu z Okresnej prokuratúry Dunajská Streda pribrať do konania znalca z odboru písmaoznalectvo, odvetvie ručné písmo na skúmanie pravosti podpisov na jednotlivých zmluvách. Dňa 22.08.2018 bol vykonaný termín hlavného pojednávania a bol vypočutý obžalovaný, ktorý využil svoje právo a odmietol vo veci vypovedať. Okresný súd dňa 22.08.2018 na hlavnom pojednávaní pribral do konania znalca z odboru písmaoznalectvo, odvetvie ručné písmo na skúmanie pravosti podpisov obžalovaného, [REDAKOVANÉ] na jednotlivých zmluvách a z tohto dôvodu odročil hlavné pojednávania na neurčito.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že okresný súd vo veci konal, aj napriek tomu, že ním vytýčené hlavné pojednávania neboli realizované z dôvodu zákonných prekážok na strane prísediacich. Nemožno sa teda stotožniť s tvrdením obžalovaného, že okresný súd je nečinný 8 mesiacov, tak ako uviedol vo svojej sťažnosti. Pribratím znalca do konania okresný súd rešpektoval právny názor odvolacieho súdu vyjadrený v uznesení č. k. 6To/131/2017-489 na strane 10, kedy uviedol, že „Zároveň odvolací súd zdôrazňuje, že pokiaľ počas hlavného pojednávania dôjde k zmene dôkaznej situácie oproti podanej obžalobe, resp. okresný súd nevykoná dostatočné dokazovanie, je aj úlohou prokurátora, aby súdu navrhol vykonať i ďalšie dôkazy a nie je prípustné, aby sa spoliehal na odvolací súd, aby tento v prípade podaného odvolania okresnému súdu uviedol v akom rozsahu treba dokazovanie doplniť.“

Okresný súd tak rešpektoval záväzný právny názor odvolacieho súdu a na návrh prokurátora pribral do konania znalca z odboru písmaoznalectvo, odvetvie ručné písmo.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že sa nejedná o nečinnosť v zmysle § 2 ods. 6 Trestného poriadku, kedy súd má väzobné veci vybavovať prednostne a urýchlene. Od posledného rozhodnutia Krajského súdu v Trnave zo dňa 26.04.2018, č. k. 5Tos/60/2018-

525 nenastali také skutočnosti, ktoré by boli dôvodom na prepustenie obžalovaného z väzby na slobodu, naďalej sú u obžalovaného prítomné dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Tzv. preventívny dôvod väzby“, tak ako boli ustálený týmto rozhodnutím.».

19. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by uznesenie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené.

Právne závery krajského súdu opierajúce sa o aplikáciu relevantnej právnej úpravy korešpondujú skutkovým zisteniam, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností relevantných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Krajský súd svoj právny záver o existencii dôvodov tzv. preventívnej väzby oprel o adekvátnu a preskúmateľnú argumentáciu.

20. Vzhľadom na zjavnú absenciu možnej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom a napadnutým uznesením krajského súdu bolo potrebné ústavnú sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú a z tohto dôvodu ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnuť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2019